

Våren 2001 var Terje Vigen uaktuell som generalsekretær for Den norske lægeforening. To år etter passer han hånd i hanske med munnhellet rett mann til rett tid. Toppsjefen som Legeforeningens sentralstyre har samlet seg om, er en jordnær lagspiller og generalist.

Intervjuet: Terje Vigen

Generalistsekretæren

Luften i generalsekretærens kontor i Legenes hus står dørgende stille etter at solen har bakt uopphørlig på vinduene i ukevis. Kontorets innehaver lar seg ikke affisere; han utstråler tilfredshet med både klima og nyervervet posisjon, men med fare for å ende som et tall på statistikken over hjemmeulykker, spretter han likevel beredvillig opp på kontorstolen for å justere ventilasjonsanlegget til gjestens velbehag. Det fungerer bedre enn å slippe sommerbrisen inn, påstår han. Kanskje han har et poeng; etter de stric vindene som feide over Legeforeningen i konflikten mellom tidligere generalsekretær Magne Nylenna og sentralstyret for et drøyt halvår siden, og som utmattet så vel tillitsvalgte, som sekretariatsansatte og menige medlemmer, vil de færreste beklage en periode med ro og vindstille.

Rett mann nå

Behovet for ro kommer blant annet til uttrykk i president Hans Kristian Bakkes pressemelding om valget av Vigen, nemlig at han ut fra en helhetsvurdering er den beste kandidaten for Legeforeningen nå (1). Med Terje Vigen vet man hva man får: Etter å ha vært ansatt i ulike stillinger i Legeforeningen i 15 år, sist som leder av Helsepolitisk avdeling, kjenner han foreningen som sin egen bukselomme. Sentralstyret la også vekt på Vigens evne til lagspill, hans gode innsikt i politiske prosesser og helsepolitikk, hans troverdighet og den høye tillit han nyter internt så vel som eksternt.

Terje Vigen er komfortabel med å være rett mann til rett tid. Han har et realistisk syn på hva han tror avgjorde valget i hans favør:

– Jeg kjenner foreningen godt. I forhold til andre kandidater hadde jeg fordel av å være konstituert i stillingen i et halvt år og hadde greid å skape ro i foreningen og sekretariatet etter en turbulent periode. I nåværende situasjon, hvor foreningen blant annet er midt inne i en omorganisering, gav det trygghet for sentralstyret. En

helt ny person inn i toppstillingen i Legeforeningen nå, kunne ha skapt ny usikkerhet, tror Vigen.

Motivasjon

Egentlig var Terje Vigen på vei ut av Legeforeningens sekretariat. Da han ved forrige utlysning av generalsekretærstillingen, våren 2001, skjønte at han ble betraktet som uaktuell i stillingen, bestemte han seg for å bruke de siste yrkesaktive årene utenfor Legeforeningen. Ved slutten av fjoråret annonserte han for kollegene i sekretariatet at han var blitt ansatt som fagdirektør ved Sykehuset Buskerud HF: Å gå aktivt inn i et helseforetak på et utøvende, praktisk plan, fortonte seg som en interessant utfordring for Vigen, som hadde vært involvert i foretaksmodellen via prosessen med sykehusreformen.

Nylenna-saken snudde opp ned på planene da Vigen ble konstituert i stillingen som generalsekretær, og tiltredelsesdatoen for fagdirektøren ble forskjøvet. Han søkte ikke generalsekretærstillingen, men visste at han var blitt foreslått. 14 dager før ansettelsen var et faktum, fikk han henvendelse fra rekrutteringsutvalget om han ville la seg intervjuet for stillingen. Han lot seg ikke be to ganger; toppsjefstillingen i Legeforeningen fortonte seg tross alt mer spennende enn jobben som fagdirektør ved et helseforetak.

– Det som gjør arbeidet i Legeforeningen så interessant, er kombinasjonen av stor kompetanse i sekretariatet og lett tilgjengelig kompetanse i fagmiljøene. Legeforeningen er en viktig samfunnsaktør, fordi samfunnet og helsevesenet har bruk for kompetansen våre medlemmer besitter. Jeg opplever at medlemmene svært villig stiller opp til beste for foreningen, men det er en viktig drivkraft for meg å utnytte den faglige kompetansen enda bedre for å styrke vår posisjon som troverdig og ansvarlig samfunnsaktør. Forhåpentligvis vil omorganiseringen av foreningen, både internt i sekretariatet og i Legeforeningens struktur, bidra til det.

Tittel og prestisje er besnærende faktorer. Vigen legger ikke skjul på at det var hyggelig å bli spurt om å bli generalsekretær for Den norske lægeforening, men betyr at den prestisjetunge posisjonen ikke var utslagsgivende for ham.

– Jeg ønsker å være med der det skjer, men har ingen spesiell trang til å være den som er foreningens ansikt utad, samtidig som jeg ikke har problemer med eventuelt å måtte være det heller, sier 58-åringen.

Generalisten

Terje Vigen er nord-trønder med aner fra Hedmark. Han kan dra belgen såpass at det lokker til dans, men tror at gleden over hans musikalske utøvelse kanskje er større for ham enn for publikum.

Han er født i Beitstad ved Steinkjer, men trådte de fleste barneskoene i den vesle bygda Ronglan i Levanger kommune. På midten av 1960-tallet pakket han sekken for å studere medisin i Wien. Det var en hard skole med detaljfokusert og teoretisk undervisning, som krevde mye sykehusarbeid i sommerferiene for å skaffe seg praktiske ferdigheter. Studiet drillet ham i å skille det vesentlige fra det mindre vesentlige, og lærte ham blant annet å ta hensyn til ulike kulturer og innsikt i at det som er annerledes ikke behøver å være verken bedre eller dårligere.

– Utenlandsoppholdet har gitt meg en nyttig og bred synsvinkel på legers posisjon, og har bidratt til å forme meg til en person som åpent tar imot og bearbeider nye ting jeg kommer bort i. På kjøpet har jeg fått et fremmedspråk gratis, noe jeg har stor glede og nytte av, forteller han.

Han betrakter seg som generalist, og er en allsidig mann som ikke skygger unna for nye utfordringer. Som for eksempel å kjøpe og bygge opp igjen et nedslitt småbruk i Meråker for å kombinere legegjerning med litt bondearbeid. Det ble et tapsprosjekt, men gav også legen mye avkoblende nattarbeid på traktor og skurtresker.

I faglig sammenheng er det først og

Terje Olav Vigen

Født 1. august 1945

- Cand.med. Wien 1973
- Kommunelege I/helsesjef, Meråker kommune 1976–86
- Assisterende fylkeslege i Nord-Trøndelag 1986–88
- Ulike stillinger i Den norske lægeforening 1988–2003
- Generalsekretær fra 2003

Foto Jens-Eirik Larsen

fremst samfunnsmedisinen som har fanget hans engasjement. Han er ikke spesialist i samfunnsmedisin, men har bakgrunn som kommunelege I/helsesjef i Trøndelag-kommunen Meråker, og som assisterende fylkeslege i Nord-Trøndelag. Fra høsten 1989 og frem til sommeren 1990 var han gruppesekretær for Høyres stortingsfraksjoner i arbeids- og administrasjonskomiteen og sosialkomiteen.

– Min samfunnsmedisinske tankegang, helhetstanken, har vært svært nyttig og gjort arbeidet i Legeforeningen enklere. Også overfor beslutningstakere, og ikke minst i perioden på Stortinget, har denne vide innfallsvinkelen til helsevesenet vært nyttig, mener Vigen.

Utfordringer

Det ligger ikke for Terje Vigen å slå om seg med hjertesaker eller programerklæringer – det blir litt for pompøst for en jordnær trønder. Han får saktens nok å henge fingrene i likevel i de fem årene som gjenstår før han når pensjonsalderen som Legeforeningens generalsekretær. Han peker på det norske velferdssamfunnets forsømte områder, eldreomsorg, psykiatri og forholdene for rusmiddelmissbrukere, som ikke bare er en utfordring for myndigheter og beslutningstakere, men også for Legeforeningen. Sykehusreformen er heller ikke ordentlig på plass. Finansieringen av spesialisthelsetjenesten er fortsatt uavklart, og skaper en uforutsigbar sykehushverdag.

– Potensialet som lå i sykehusreformen står i fare for å forvitne. Dette er selvsagt kjent for myndighetene, men Legeforeningen må anskueliggjøre det i sterkere grad. Som en sterk samfunnsaktør, må vi kreve at det blir lagt til rette for at finansieringen av reformen blir fullført, mener Vigen.

Det blir også en stor utfordring for generalsekretæren å løse Legeforeningen gjennom omstillingsprosessen som foreningen er inne i. Når beslutninger om antall yrkesforeninger, fylkesavdelingers skjebne, fagets posisjon og effektivisering av

sekretariatet skal tas, vil han få god bruk for sine samarbeidende evner og for lydhørhet i mellommenneskelig kommunikasjon. Han er trygg på seg selv i så måte: Dette er en mann som snakker med folk, og som trives med det. Da er godt humør et nøkkelord.

– Jeg er aldri straffende overfor andre. Beslutninger tar jeg etter innspill fra de som blir berørt av dem. Da får man også lettere aksept for beslutningene som må fattes, selv fra de som får avgjørelsen rettet mot seg, mener Vigen.

Sjef, ikke sjefete

Honnørord som løsningsorientert, stor arbeidskapasitet, faglig tyngde, stort nettverk, engasjert og energisk følger i Vigens kjølvann. Dessuten går han for å være en likandes kar, raus og uhøytidelig, god i replikken, omgjengelig og åpen. Men som administrativ toppsjef i en stor interesseorganisasjon, er det ikke tilstrekkelig å være en hyggelig fyr. Enkelte spør: Blir han synlig nok som sjef? Er han for fleksibel? Makter han overgangen fra å være saksbehandler til overordnet sjef og balansegangen mellom politisk og administrativ ledelse?

Terje Vigen trekker på skuldrene, relativt uberørt av eventuell skepsis. Han er ydmyk overfor stillingens mål og innhold, men samtidig trygg på at han fyller skoene og vel så det.

– Min hovedoppgave er å lede sekretariatet, og med ca. 110 ansatte er det i seg selv en betydelig lederoppgave. Jeg ser det også som min oppgave å profilere Den norske lægeforening utad, men det er de tillitsvalgte organer, ikke jeg, som skal danne ny politikk. Det finnes gråsonesituasjoner hvor generalsekretæren balanserer mellom å være politisk aktør og administrativ leder. Det er viktig at både jeg og presidenten er klar over at det kan finnes minefelt, og at vi er åpne for å diskutere dette. Men jeg kjenner organisasjonen og rollefordelingen godt, og vet hvordan dette kan flyte smidig, og frykter ikke denne balansegangen. Man kan alltid innvende at

jeg er for fleksibel – men jeg har ikke tatt jobben for min egen del, men for å bidra til positiv utvikling for Legeforeningen, svarer Vigen. – Jeg er ingen markant sjefstype, fortsetter han. – Jeg må ikke føle at det er jeg som vet best, men har tro på at andre kan ha bedre kunnskaper enn meg som er med på å danne grunnlag for mine beslutninger. Jeg tror likevel at jeg oppleves som sjef.

Navnet skjemmer ingen

Enhver nordmann med respekt for seg selv vil nikke gjenkjennende til navnet Terje Vigen og verselinjene «Der bodde en underlig gråsprenget en på den ytterste nøkne ø».

– Hvordan har det vært å vokse opp som Terje Vigen?

Bærer av navnet knegger i gråsprenget skjegg, og svarer at jo takk, det har vært helt all right og ikke det minste belastende. Skjønt, han har alltid måttet tåle at andre har sitert både to og tre verser for ham, enten korrekt eller ispedd selvkomponert spas. Vigen betror oss at han engang kunne alle de 43 versene i diktet utenat.

Hvorfor foreldrene valgte navnet Terje, har han imidlertid aldri fått en fullgod forklaring på.

– Jeg har et mellomnavn også, Olav, som jeg aldri har brukt. Det var nok tenkt som et alternativ dersom Terje falt uheldig ut. Så valget har stått mellom Terje Vigen og Olav V, sier han muntert.

Ved siden av det gråsprenget, deler generalsekretæren sin navnebrors kjærlighet til havet, dog poengerer han at utgangspunktet er lystbetont, og ikke grunnet nød. Tiltrukket av havets harmoni og styrke, heiser Vigen titt og ofte seilet på sin 31 fot lange seilbåt i sommerhalvåret, og da prøver han å la arbeidet bli igjen på land.

Ingrid M. Høie

ingrid.hoie@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. www.legeforeningen.no/utskrift.db2?jid=19585